

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет педагогічної освіти

Кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

КІЧУЛА МАРІЯ ІВАНІВНА
РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ
ВИХОВАТЕЛЯ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Магістерська робота

галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність 011 “Освітні, педагогічні науки”

Науковий керівник:

професор кафедри загальної педагогіки

та педагогіки вищої школи,

доктор педагогічних наук

Квас О.В.

Львів-2024

ЗМІСТ

ЗМІСТ	2
ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ ВИХОВАТЕЛЯ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	6
1.1 Сутність та структура комунікативної культури вихователя закладу дошкільної освіти	6
1.2 Психолого-педагогічні особливості розвитку комунікативної культури вихователя	14
1.3 Сучасні підходи до формування комунікативної культури в професійній діяльності вихователя	25
1.4 Висновки до розділу 1	36
РОЗДІЛ 2. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ, МЕТОДИ ТА ФОРМИ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	38
2.1 Діагностика рівня розвитку комунікативної культури вихователів закладу дошкільної освіти	38
2.2 Методи та форми розвитку комунікативної культури вихователів	54
2.3 Педагогічні умови ефективного розвитку комунікативної культури вихователів	61
2.4 Висновки до розділу 2	64
РОЗДІЛ 3. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ СТАВЛЕННЯ ВИХОВАТЕЛЯ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО РОЗВИТКУ СВОЄЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ.	67
3.1 Організація та методика проведення експериментального дослідження	67
3.2 Методичні матеріали для здобувачів освіти за спеціальністю 012 Дошкільна освіта	80
3.3 Висновки до розділу 3	82
ВИСНОВКИ	85
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	87
Додаток А	94
Додаток Б	98

ВСТУП

Актуальність теми. У сучасному освітньому просторі комунікативна культура вихователя закладу дошкільної освіти набуває особливого значення як провідний фактор забезпечення якісної взаємодії з дітьми, батьками та колегами. Ефективна комунікація є основою успішної педагогічної діяльності та створення сприятливого освітнього середовища для розвитку дошкільнят.

Основними завданнями законодавства України про дошкільну освіту є: забезпечення права дитини, у тому числі дитини з особливими освітніми потребами, на доступність і безоплатність здобуття дошкільної освіти; забезпечення необхідних умов функціонування і розвитку системи дошкільної освіти; визначення змісту дошкільної освіти; визначення органів управління дошкільною освітою та їх повноважень; визначення прав та обов'язків учасників освітнього процесу, встановлення відповідальності за порушення законодавства про дошкільну освіту; створення умов для благодійної діяльності у сфері дошкільної освіти.

Розвиток комунікативної культури вихователів стає все більш актуальним у контексті реформування системи дошкільної освіти в Україні. Нові освітні стандарти та вимоги до професійної компетентності педагогів підкреслити важливість високого рівня комунікативних навичок для реалізації інноваційних підходів у роботі з дітьми дошкільного віку.

Сучасні виклики, пов'язані з інтеграцією інформаційно-комунікаційних технологій в освітній процес, вимагають від вихователів розвитку нових комунікативних компетенцій. Здатність ефективно взаємодіяти в цифровому просторі, використовувати онлайн-ресурси для професійного спілкування та створювати якісний цифровий контент стає невід'ємною частиною комунікативної культури педагога. Вміння ефективно взаємодіяти з представниками різних культур, враховувати індивідуальні особливості кожної дитини та сім'ї стає надзвичайно важливим для створення інклюзивного та гармонійного освітнього середовища.

Дослідження в галузі психології та педагогіки підкреслюють вплив комунікативної культури вихователя на емоційний та когнітивний розвиток дітей дошкільного віку. Якість взаємодії між педагогом та дитиною безпосередньо впливає на формування самооцінки, соціальних навичок та загальний психологічний комфорт дошкільнят.

Незважаючи на зростаюче визнання важливості комунікативної культури вихователів, існує потреба у розробці ефективних методів її діагностики та розвитку. Створення комплексної системи підтримки професійного зростання педагогів у сфері комунікації залишається актуальним завданням для системи дошкільної освіти.

Мета і завдання дослідження:

Мета дослідження полягає у визначенні та обґрунтуванні особливостей розвитку комунікативної культури вихователів закладів дошкільної освіти та експериментально перевірити доцільність їх врахування в процесі його професійної діяльності.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати теоретичні аспекти комунікативної культури вихователя в закладі дошкільної освіти.

2. Визначити особливості розвитку комунікативної культури вихователя закладу дошкільної освіти.

3. Узагальнити умови, методи та форми розвитку комунікативної культури вихователя закладу дошкільної освіти.

4. Експериментально з'ясувати особливості ставлення вихователів закладу дошкільної освіти до розвитку комунікативної культури та розробити методичні матеріали для здобувачів освіти за спеціальністю 012 Дошкільна освіта.

Об'єкт дослідження: професійна діяльність вихователів закладів дошкільної освіти.

Предмет дослідження: особливості розвитку комунікативної культури вихователя в закладі дошкільної освіти у професійній діяльності.

Практичне значення роботи полягає у розробці методичного матеріалу рекомендованого для розвитку комунікативної культури здобувачів освіти за спеціальністю 012 Дошкільна освіта.

Теоретичне значення роботи полягає у розширенні та поглибленні наукових уявлень про педагогічні особливості розвитку комунікативної культури вихователів закладів дошкільної освіти. Дослідження сприяє розвитку теоретичних засад професійної педагогіки в контексті формування комунікативної компетентності педагогів дошкільної освіти.

Гіпотеза дослідження: розвиток комунікативної культури вихователів закладів дошкільної освіти буде ефективним за умови впровадження методичних рекомендацій, які включає діагностику та практичну діяльність, а також створення сприятливого комунікативного середовища в закладі освіти.

Новизна роботи полягає у розробці інтегративного підходу до розвитку комунікативної культури вихователів, який враховує сучасні тенденції в освіті, зокрема, цифровізацію та інклюзивність. Вперше запропоновано модель діагностики та розвитку комунікативної культури, яка поєднує традиційні методи з інноваційними технологіями.

Методи дослідження. В процесі написання магістерської роботи була використана система загальнонаукових та спеціальних емпіричних і теоретичних методів дослідження. Також використовувалися такі емпіричні методи, як, опис, порівняння та узагальнення.

Структура роботи. Робота складається з змісту, вступу, 3 розділ, 12 підрозділів, 5 таблиць, 9 графіків, висновків, списку використаних джерел, додатків.